

Szerkesztőség:
Pestfi-utca 1. szám II. emelet
Börmentőlen leveleket csak ismert
kéztől fogadunk el.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Megjelen hétfőn és ünnepek után is.
Előfizetési árak:
Helyben hátré hordva.
Égés évre 12 frt
Fél évre 6 frt
Negyed évre 3 frt
Egy hóra 1 frt

A Doda-per és az aradi törvényeszk.

Arad, október 25.
Nagy meglepetéssel fogadta a Doda Traján sajtópere alkalmával, ugy az aradi jogászvilág, mint az aradi intelligencia azt a tendenciózus támadást, melyet egyes — a Doda védőjéhez, E ö t v ö s Károlyhoz közel álló — lapok intéztek az aradi kir. törvényeszk ellen.

A mit a szándékos malicia és érdekeltség kifundálhatott, azt csaknem minden irányu kiszinezésben ráborították az aradi kir. törvényeszk akkor ítélt és törvénytelőt bírására. Elvettett paragrafokkal, s rosszul alkalmazott frázisokkal majdnem a törvényismeret hiányát és a politikai tapintat szükség voltát hányták a törvényeszk szemére.

Valóságos csallhatatlansággal hirdették, hogy a Kuria majd itelni fog ezen elhírtelenkedés vagy kicsoda felett és így meg úgy lesz visszazolgáltatva a szegény Doda tábornok ügye a »rendes« törvénykezésnek.

Ebben az önzetlen kórusban a ténort a »Pesti Hirlap« újta és kitűnően szakmáit neki az »Egyetértés«. Tisztelt kollégáinknak nagyon Hekuba volt, hogy az aradi törvényeszkét bár fele részben befektetik az ország közvéleménye előtt akkor, mikor Eötvös Károlynak, a nagybecsült munkatársának és ügyvédnek tesznek egy kis szívességet és megduzzasztják az ügyvédi számláktól amugy is feszülő fiskális-bugyellárist.

Mi az az aradi törvényeszk tekintélye, jogász híre, ha Eötvös Károly ur egy zsigors per honorariumához közeledik ezáltal? Es mi a magyarságnak a helyzete állami szempontból, ha egy nemzetiségi izgatót igyekszik Eötvös Károly a csavából kirántani?

Hekuba minden! Csak az nem, a mikor a központból vezérzikket ír Eötvös Károly — maga mellett.

Ezt a sajtóságos eljárást, a vidék minden ügyének a fővárosi érdekek kaptafájára való idomítását annak idején konstataituk és kijelentettük előre, hogy az aradi kir. törvényeszk más ként nem járhatott el, mint a hogy ítélt és éppen az előszabott paragrafusok alapján.

Ma aztán megkaptá az aradi törvényeszk a legfényesebb elégtételt, a mire különben számítottunk is az abszolút jogi eljárás korrektségének tekintetében is.

A Kuria ítélt és az Eötvös Károly semmiségi panaszát, — mely valóságos merénylet volt a magyar nemzet fenségbi joga ellen is, — minden egyes pontjaiban elvettette és az aradi kir. törvényeszk ítéletét helyben hagyta.

Ezt meg lehet érteni, ha ugyan nem jut most eszébe fentvezett kollégáinknak ezért a Kurianak neki menni.

Mert hát borzasztó is, hogy egy minden párton megfordult és mindenütt csak gseftelő Eötvös Károlynak mernek igazat adni akkor, a midőn ezt apró és nagy házilapok csaknem előre követelik.

Kiváló elégtételünkre szolgál a hirt regisztrálni, mert mindig rendkívül sajnos visszasságnak tartottuk, ha általános, nagy érdekeket alárendelői igyekveztek közönséges egyéni kapzsiságnak.

Szivesen látjuk tehát Eötvös Károly urat ismét Aradon, az új tárgyalásra. Az ezer forint birságon már nem segíthet. Azt irgalmatlanul behajítják. De annyi jó tanácssal elláthatja Doda tábornokot, hogy most végre jelenjen meg a tárgyaláson, mert még egy nyugalmazott tábornoknak is rosszul állana a »karhatalom.« . . .

Vagy talán akkor »a magyar zsarnokságról« ?

Most egyelőre, az aradi törvényeszk elégtétele teljes. A többi önkényt fog következni.

Az új véderő törvény intézkedéseiről hosszabb ismertetést közöl a »Freudenblatt«.

Az osztrák Landwehrben hasonló újításokat terveznek, mint a magyarban, jóllehet oly messzemenő intézkedések nem fognak történni. Nem lesz ugyanis minden zászlóaljnak megfelelő századkeret, mint nálunk, e helyett azonban az oktatási keretet 100 főre emelik fel, ami körülbelül oly létszám, mint a sorhad egy gyalogszázadának békeállománya. Ehez még zászlóaljankint 10 ember járul, a felszerelések, ruházat stb. rendben tartására. A tiszték létszáma megkétszerezettik. Felállítanak, ugy mint a magyar honvédségnél, az ezredtörzsek is; tehát minden ezrednek három-négy százada lesz, melyekkel zászlóaljgyakorlatokat végezhetnek. Két évre nem lesz szükséges a szolgálati időt felemelni, mint Magyarországon, csak az utjczok nagyobb számát kell szolgálatban tartani. A Landwehr lovasság kereteinek legnagyobb részét szintén felemelik; a tartalékból a honvédségbe átépít legényeséget pedig behívják egy gyakorlatra, hogy a honvédség egységes összetételét lehetővé tegyék.

A közös hadsereg néve teendő új intézkedések köztben a magas hadi létszám, mely eddig csak papiron volt teljes, jövőre valóságban is lesz. E miatt az utjczolészatot annyiban fogják növelni, hogy az ideiglenesen szabadgoltakat tényleg szolgálók helyettesítsék. A honvédségekhez beosztandó utjczok számát pedig számszerűleg meg fogják szabni. A kik nem felelnek meg teljesen a szolgálati képesség követelményeinek, azokat a póttartalékba osztják be, tehát szintén behívhatók, kiképezhetők és esetleg alkalmazhatók.

Az egy éves önkényesség is változóan megy át, a mint már jelentettük. A kik nem képesek letenni a tisztí vizsgálatot, azok még egy évig lesznek kötelesek a szolgálathoz, az idő alatt nem fogják végezhetni polgári tanulmányukat.

Hova lesz az ellenzék?

Budapest, október 24.

(th.) A jövő évi budget-előterjesztés kimutatott eredményeiből örömmel s meglepéssel győződhettek meg mindenki, hogy a Tisza-kormány által kitű-

zött célhoz, az államháztartás rendezéséhez, a kiadások s bevételek közti egyensuly helyreállításához ismét egy hatalmas lépéssel közeledtünk. Már rég fel volt állítva e cél, de hosszú évek becsületes fáradozását s áldozathozását mindig meghusították az újabb meg újabb külügyi bonyodalmak által előidézett hadügyi költségek tömegei. Tiszának, a nem ok nélkül szerencsés kezű gyanánt dicserő államférfinak kellett a pénzügyi-tárczát elvállalnia, hogy a célhoz, mely felé már tavaly közeledtünk, most ismét közelebbre juthassunk. A jövő évre előirányzott deficit már csak két millió, a zártkiadások már a mostani évben mutatják, hogy Tisza előirányzata teljesen realis, a valóban megfelelő alapon készültek, s így az egész európai sajtó biztossággal várja, hogy a jövő évi kezelt deficitje, ha eléri is a praeliminált két milliót, de meghaladni semmi esetre sem fogja.

Elismeri Tisza költségvetéseinek a komoly megbízhatóságát, a magyar pénzügyek javulását, mint mondjuk, az egész európai sajtó; igaztalanok lennénk a magyar ellenzék-lapok iránt ha állítanók, hogy az elismerést megtagadná. Sokkal hazafiasabb iránynak általában, hogy sem elnyomhatnák örömeiket a látható javulás felett, mely Magyarország állami megszilárdulásának egyik elemét képezi. Azonban nem azért ellenzékiek, hogy elismerésük föltétel, kifogás nélkül lehetne, s Tisza nagy sikere feletti bosszúságukat sem nyomhatják el végképen. Azért nem csoda, hogy elkerülhetlen elismerésüket, új vadak töviskeretében nyujtják.

Azt mondják könnyű volt Tiszának a javulást elérni oly óriási adóemeléssel mellet. A mi a fogyasztási adók emelését illeti, az egészen igaz. Ambár ez emelés sokkal kisebb mint más európai államokban, mint például Olaszországban hasonló célból látunk, — de tény, — hogy mégis nagyon jelentékeny. De hát lehetett volna-e pénzügyeinken más mód által segíteni, melyek gyökeres meggyógyítását csak gyökeres gyógyszer eszközölheti. S aztán éppen az is érdeme Tiszának, hogy az adóemelést megtehette és megtette, mert az éppen nem bizonyos, hogy ha más kormányférfi igényelte volna ez ál-

dozatokat ugyane célból, a nemzet hitt volna-e képességében, s meghozta volna-e kedvéért a kívánt áldozatokat.

Azt is mondják tovább az ellenzék lapok, hogy igaz, Tisza végre rendet fog csinálni, de hát ezt már meg kellett volna tennie tíz év előtt, mert hisz a fuzió oka ép a pénzügyi miseria volt s programja e miseria megszüntetését hangoztatta. Hiszen ez fogós ellenvetés, de csak olyan mintha már az ellenzék lapok keresni volnának kénytelenek a további ellenzékességek ürügyét. Hisz emlékezhetünk, hogy az oppozicio még csak öt évvel előbb is mennyire törekedett a nép legkisebb szenvedélyeit is alutkiból felzavarni a kormány sokkal csekélyebb követelésével szemben is — hát még milyen izgatás lett volna abból, ha oly mélyreható emelések czéloztattak volna a fogyasztási adóknál! De hát senki sem tagadhatja a javításra czélzó folytonos munkát és mindenki tudja, hogy ez utóbbi két év rontotta meg annak már szembetűnt eredményeit s csak az utóbbi idő érlelhette meg a népban meggyőződést, hogy ha a magyar állam pénzügyeit rendezni, hitelünket helyreállítani akarjuk, arra nézve jelentékeny áldozatokkal elkerülhetlen lesz. De hisz végre is Tisza megkezdte a deficit elleni harcztot, még pedig látható egész Európában imponáló nagy sikerrel, s ez a siker is mutatja, hogy Tisza ahhoz az időt is jól választotta.

Hát bizony rettenetes egy ember is az a Tisza a szegény oppozicionarëve, mely eddig gyönyörrel szemlélte a költségvetés deficitjét, mint az ő létele alapját s jogosítóját. Mi lesz szegény ellenzékéből, ha Tisza még a hétmillió lyukat is bedugja, pedig amily ember, képes is azt megtenni. Hova legyen akkor a szegény ellenzék, mikor elvi különbség a kormányparttól alig választja el, egyedül csak Tisza gyűlölete s az ő vezéréinek azon saját meggyőződése, hogy egyedül ők volnának valók a kormányra!

Ertjük tehát keserűségüket, s ép azért kétszerte dicseretes, hogy pénzügyi javulásukat mégis kötelességüknek tartották konstataálni.

Az „ARADI KÖZLÖNY“ tárczája. (Október 26.)

Negédes és szeszélyes nőkről.

— Az „Aradi Közlöny“ eredeti tárczája —

A negédes és szeszélyes nőkről öhajtok egyet-mást elmondani.

A negéd szóval néha azok sinésenek tisztában — kik irodalmi jártasságot fitogtatnak. De ha közbeszédben azon észrevételt kockázattalja valaki, hogy N. M. kisasszony egy kissé affektál, ezt már érte mindenki.

Mindenestre jellemző a magyarrá, hogy az affektálás forgalmára nincs népszerű szava, mert az őszinte magyar szívéből mi sem áll távolabb, mint az affektálás.

A negéd szó, tudtommal a klasszikus Berzsenyinek köszöni eredetét, ki azonban minden mást érthetett alatta — csak affektációt nem. Legalább erre mutat, hogy: „A táncz nemeről“ írt disztichonjaiban a negéd szót ily alkalmazásban használja:

„A magyar egy Pindar, valamerre ragadja negédeje.

Lelekedett tüzzel nyomja ki indulatit.“

A csárdés szépségeit bizonyára nem akarta Berzsenyi pusztá affektációra vissza vezetni; s általánosan el van ismervé, hogy csárdásunk a legtermészetesebb tánczok egyike.

Haem a negéd szó polgárjogot nyert, s a negédeskedés, negélyezés alatt irodalmi nyelven affektálást értenek; ép azért én is megtartom e szót s nem hajlok szokhoz, kik az affektációt inkább szenvelgésnek szeretik nevezni, holott nagy különbség van a két fogalom közt.

Hogy a dologra térjek: a negéd ellenlábas a természetesség, s minél inkább hiányzik valakiben a természetesség, annál negédesebb.

A negédeskedésnek, vagy ha úgy tesszük: negélyezésnek ezer módja van — mint

minden hiúságnak. A toilette böi, társalgásnál, étkezésnél, tánczban tünik ki leginkább az a fitogtató modor, melyet negélyezésnek hívunk, minél csinosabb a nő, annál inkább szemet szur affektálás.

Az ily nők azt hiszik, hogy a negélyezés emeli szépségüket, pedig csak árnyékok vet reá; s bármelyik jóízű férfi kézszízzel tenuszkodik arról, hogy a szépség leghódítóbb a keresetlen egyszerűség s az őszinte természetesség keretében.

A negédes nő válaszfalat emel önmaga és ismerősei közé. Fejhorozásával, öltözékével, minden szavával és mozdulatával arról igyekszik meggyőzni udvarlóját, hogy ő valamivel többet ér, mint mások. Sőt fölül mulhatlannak képzeli magát s az ismerősök jóízűen mosolyognak hiúságán.

A természetesség és a negélyezés közt ugy képelem a különbséget, mint a színarany és talmi érc közt. Az első valódi kincs; a másik értéktelen külöség, mely azon nőnek is levon becséből — a ki hivalkodva hordozza.

Az anyagi javakkal szűken megáldott férfiak ugynevezett urhatnásági viszketege szintoly negélyezés, mint némely szerény költemények közt élő leánya kisasszonykodási hajlama. Az ily negélyezés elszomorító és neveléses. Neveléses, mert a világ szeméibe úgy sem lehet sokáig port hinteni és elszomorító, mert eredménye inség és nyomor.

A szeszély kiválólag női tulajdonság. Azonban szerencsére csak a nagyon szép és igen gazdag nők szeszélyeit szokták elűzni, s ezeknek is atdíg, míg szépségük el nem virul, vagy anyagi érdekeket gerjeszthetnek; s szeszély szülőanyja: hiu elszakodottság, mely a legizább szívet is elfánterítja lángoló szerelmétől.

Tán olvasónóm nem egy nőt ismert már, ki boldog lehetett volna, de egy gonosz ötlet, egy rossz szeszély a szerencsétlenségbe sodorta.

Nem ajánlhatom tehát előggé minden

nőnek a természetességet, melyben azonban tipintást is szükséges, mert költöben naivságnak tekintik. Vessze számot körülményeivel, találja be magát helyzetébe — s töltse be azt a kört, melyet a sors működése terűl kijelölt. Akkor kedves lesz az otthon s a természetes egyszerűség szorgos tevékenységgel s nyájias, őszinte modorral párosulva, biztos alapja a boldogságnak.

Jól jár — mondja br. Eötvös József — a ki oly feleséget kap, ki szeretni és dolgozni tud. E két szóval ki van fejezve minden: a ki szeret, az bü, őszinte nyájias. Aki dolgoz; az szorgos és takarékos. Ez erényekre pedig ép ugy szükség van a legszegényebb, mint a leggazdagabb nőnek, mert az erények teszik szentélylyé a tűzhelyt, ezek teremtik a barátságos otthont. Mielőtt soraimat befejezném, még nem tartoztatnom magam, hogy Hood Tamás angol költő egyik kedves költeményét — emlékezet szerint és keresetlen prózában el ne mondjam.

A költemény tárgya az, hogy a virágok közt feleséget keres a csinege s e célból sorba bíratat alá veszi őket.

Elmondja, hogy a gyönygyvirág nem tetszik neki, mert kaczerő, feltűnően használja az illatszereket s a poudre-t, s minden szellőnek intetet. A tulipán hü, nagy uri dáma, tetszeleg mint a páva, s hódolatot vár mindenkitől. — Az ibolyácska félénk szenteskedő teremts. — A sisakvirág él-hal a zsinórért, annak csak katona kell. — A rozmarin örökké kesereg, még a színe is olyan, mint az ég. . . A borsó pedig csalfa virág, odaköti magát akármely karhoz, s csak kontyra vágyik. — A lilium — valóságos zárdaszűz, átható kenetjeljes illattal. Szemnek szép, de bizalomra nem gyűjt. — A szeszélyes kenderőzi arezt s uton-utón kacsingtat. — A jászmin nyájasan mosolyog a bokorból, hanem igen negédes és érzékeny. — A hajnalka csillagos estéken kiválgos-kimradáng szeret mefittközni, nappal

bágyadt — s ugyszólvá egész nap alszik. — Hiába, csak így kiált fel a csinege, nincs párja a rózsának, szemérmesen pirul s betölti illatával szeretője lelkét. Hálás és hü — s az avatlan kezek ellen tőskéssel védi magát.

Igy tehát a csinege a rózsát választotta hitvesül.

Látszat és való.

(Regény öt könyvben.)

— „Aradi Közlöny“ számára németből fordította: — DENISE.

Harmadik könyv. (85-ik folytatás.)

— Jaj önnek! — kiáltott vadul és fogaik oikorogtak. En őt nem kényseríthetem, hogy engem szeressen, de másként sem akarom átengedni! En szenvedetek, s magamat elutasítva láthatom, de azt a szívet, a mely után vagyódok, azt nem szabad, hogy más bírja, mert azt a másikat megsemmisíteném!

— Kisasszony, — szólt Fritz felállva, — reméltem, hogy ez a tárgy, mely felett sohaem egyeztetünk meg, egyszer s mindenkorra el van intézve. Miután ön ismét olyan jelenetben részesít engem, nem marad más hátra, minthogy lemondjak színházi orvosi állásomról. Irma ugy állott ott, mintha a menykö beleszórt volna, a vére eltűnt arcából, közönyöző mozdulatot tett, megkísértette, bezsélte, de akai hangtalanul mozogtak egyszerre csak szívéhez kapott kezével és könnyű felkiáltással rogyott aláitan a földre. Fritz ijedten odasietett, fejemelre az elajult és miközben hangosan Kamilla után kiáltott, a dívánhoz vitte Irmát. A oseléd és Kamilla egyszerre jelentek meg, utóbbi azonban az ijedségre annyira megbénítani látszott, hogy télenül ott állott, nem segítve a doktornak, csak szája volt élénk mozgásban. Figyelemre méltó nyelvtelenséggel kezdé panaszok és sóhajok közt elősorolni tapasztalatait, állásának nehézségeit, mik az utoló időben tetemesen nagyobbodtak, mivel Irmánál az elme-háborodottság tiszta jeleit észlelte Fritz nem is ügyeit a csacsogóra. A oseléd segélyével a betegét kényelmes helyzetbe hozta, aztán gyorsan irt egy re-

cseptet és ezzel elküldte a cselédet a gyógyszertárba: ő maga helyet foglalt az eljult énekesnő fejénél, figyelemmel kísérve annak állapotát.

— Nincs közvetlen veszély, — vigasztaltá Kamillát. — Ilyen rohamok eszentül többször fognak ismétlődni. Figyeljen inkább reám, hogy a jövőben egédekhezessék társnőjének, a helyett, hogy megragogatja a levegőt hasszontalan jajtásokkal.

Irma e közben lassanként magához tért, lassan felnyitotta szemeit, s először körül nézett a szobában és azután Fritze szegezze tekintetét.

— Ez ugyan az az állapot, mint tegnapi, csak még hevesebb, — suttogá.

Fritz bólintott fejével, és kikiáltá Kamillát a szobából, mert nem lehetett elhallgatni őt, azután hosszasan ült némán a beteg mellett. E közben visszatért a cseléd. Fritz elővette a kis üveget, mit az hozott, és néhány cseppet töltött egy darabka ezukorra, ezt Irmának nyujtá. A hatás rendkívül gyors volt, kevés perc múlva az énekesnő félig felgyenesedett.

— Köszönöm, most már jobban vagyok.

— Csak maradjon még néhány óráig nyugodtan fekre — válaszolt Fritz, — egyébre önnek nincsen szüksége.

— Ugye, ön nem hagy el engem, — kérte Irma. Erzem, hogy ugysem élek már sokáig, legyen türellemmel hozám még rövid ideig.

— Ön még soká fog élni — felelt Fritz — de sohaem gyógyul fel teljesen, ha nem kiméli magát. Ismétlem meg egyszer, hogy ön öngyilkosságot követ el, ha nem hagyja el a szinpadot.

Bágyadt mosoly vonult el Irma arcán, de nem telet.

— Ön szívhibában szenved, — folytató Fritz — minden izgalom kiszámíthatlan következménynek lehet önére. Olyan orvosságok, melyeknek hatása több mint peresny, az ön számára nem léteznek. Az ön gyógy-szerrei a lehető legnagyobb testi és lelki nyugalom, mindennemű izgalom elkerülése és illó diéta.

Irma ismét mosolyogva mondá: Igen, a szív! Ez az oka mindennek, de ki tehet a szívről!

Fritz utv tett, mintha nem hallotta e szavakat. — Lia tanácsomat akarja fogadni, ak-

KEMÉNY GÁBOR báró.

Egy rövid sűrűny tudatta lapunk tegnapi számából Kemény Gábor báró halálát.

Az utolsó évtizedek politikai, társadalmi, gazdasági, tudományos és irodalmi mozgalmak részesei között nem kell ismeretnie az ő egyéniségét a nem szorult méltóságra jelentősége. Kiválóan buzgó, felvilágosult gondolkodó, előzékeny modoru, szívesen fogadta minden érdeklődőt, s ezért általános becsületben és szeretetben állt tagja volt ő a magyar közéletnek, azon férfiak közül való, kik a nagy átalakulás munkájában, a melyet Magyarország 1848. után teljesíteni kellett, egész egyéniségük latbavetésével, java erejükkel, feladósok lelkesedéssel dolgoztak azon, hogy a munka, a civilizáció, a haladás, az előretörésv munkája minden téren érvényesüljön, a nélkül, hogy azon érdekek közül, a melyek századok viszontagságai és veszedelmek között megőrizhetők voltak, kockáztatva legyen egy is.

Erdély fia volt, abból a hazafiás, magyar, felvilágosult arisztokráciából, mely ott egészen azonosulni tudott a magyar nemzeti érdekek többi részével, s melynek küzdelmei az unióért, az alkotmányos Magyarországgal való teljes egyesülésért, a hatvanas évek alkotmányos-visszaállítási mozgalmának egyik legérdemesebb részét alkotják. De Kemény közpályája nem a küzdelmek között kezdődött. Már az ötvenes években feltűntek irodalmi, történelmi dolgozatai s a midőn 1866-ban az erdélyi részek követői megjelentek a magyar országgyűlésen s ezzel az unió tényé lett, Kemény Gábor már az erdélyi részek vezértényezői között foglalt helyet.

Szerpe közéletünkben azóta ismeretes. Volt a lelkű a képviselőháznak, tisztelt s mindig figyelemmel hallgatója a Deák pártnak, 1875-ben mint a belügyminisztérium államtitkára vállalt állást a Tisza-kormányban, 1878-ban a földművelés, ipar és kereskedelemügyi tárcazt vette át, melyet 1882. végeig vezetett, a mikor a közlekedési tárcahoz hívatott meg, a melynek teendőit 1886. é szeptemberéig vezette. A képviselőháznak állandóan tagja volt.

Kemény Gábor báró életéből a következő adatokat közölhetjük.

1830. június 19-én született Csombordon Apai és anyai részről egyaránt az erdélyi fejedelmi Kemény-ház sarjadéka. Atyja az 1849-ben Budán, mint belügyi államtitkár elhalt Kemény Dániel, Erdély közéletének egyik legkitűnőbb alakja, az 1834-ki ellenzéki vezérkísérőnek tagja. Anyja pedig Kemény Katalin, Alsó-Fehérmegye aispánjának, az 1826-ban elhunyt Kemény Simon bárónak leánya Telesi Anna grófnőtől, ki férjét sokáig túlélte, s kit magas szellemi s erkölcsi tulajdonai a nők valódi példányává tettek. Számos gyermekei, vejei unokái s oldalrokonai egész kis udvart alkottak körül, melyhez a családon kívül még sok jeles is csatlakozott; úgy, hogy a szombordai kastély s az enyedi udvarház, hol a „nagy báróné” felváltva székelt, az

kor kiállított azonnal egy bizonyítványt, melyre Bergmann igazgató köteles azonnal felbontani a szerződést. Mai fellépésről szó sem lehet, delután ismét benéztek. Ha időközben a roham ismétlődne, vegyen három ceppet abból az orvosságból, de nem többet és küldjön el azonnal hozzá. — Az orvos odanyújtotta kezét Irmának.

— Isten önnel és kérem, ne gondoljon rám másként, mint egy barátjára, a ki csak az ön javát tartja szem előtt!

A lépcsőn Frits Kattwitz báróval találkozott. Frits közből, a katonatiszt azonban elfordította a fejét és úgy tett, mintha nem is látta volna az orvost. A báró ezen magaviselése ugyan csak egy mosolyt idézett elő Fritznél, de aztán észbe jött, hogy Kattwitz mindenesetre Irmához akar menni és hogy közelebbre azt visszatartani. De idejekorán észbe jött, hogy ez által csak azon veszélynek teszi ki magát, hogy a gőgös fiatal ember, a ki úgy látszik nem valami barátságos érzelmeivel van iránta, meg udvariatlan választ ad neki. Azonkivül oly szigorú utasításokat adott Kamillának, hogy senki ne essen be Irmához, hogy nem kellett félnie attól, miszerint a színszűző parancsa ellenére esekedne.

Az igaz, Kamilla ezt nem is merete volna egyenesen tenni, ellenben bevezette Kattwitz a szalonba s ott kijelentette neki körülményesen, minő okonál fogva nem beszélhet ma Irmával és e mellett annyi eszélzést tett Weller orvosra és annak befolyására Irmára, hogy Kattwitz, habár nem is volt valami nagyon értelmes fiú, önkénytelenül gyanakodni kezdett.

— Igen, hogy is van a dolog, őnként berrallva, nem okultam teljesen az ön előadásából — szólta a tiszt. Irma valóban beteg, vagy ez csak olyan ürügy, hogy engem elutasítsa?

— Hogy is gondolhat ilyet tiszta lélekű báró ur, — tiltakozott Kamilla. Nem, hála Istennek, oly messze még nem vagyunk, hogy szegény társam leghebb barátjának egy doktor elől kellene előbb állania.

— De mi baja tulajdonképen a bajos divának, hiszen ezelőtt mindig oly vigan volt, mint egy madár.

(Folytatása következik.)

ész, szellem és jellem kitűnősegeinek valódi gyűlölye volt egy egész nemzedéknek át.

Ebben a környezetben töltötte gyermekkorát Kemény Gábor, tizenégy éves koráig részint az apai háznál, Csekkelán, többnyire azonban Enyeden nagyanyja házában nőtt fel, hol szülői az év nagyobb részét töltötték.

Két évvel fiatalabb öccsével Gézával együtt, apja és nagyanyja közvetlen vezetése alatt Janosó Ádám, majd Kasza Dániel voltak első nevelői. A házi nevelés előnye, annak hátrányai nélkül, igyekeztek számukra megszerezni szülőik, mert nem zárták el őket hasonló korú társaiktól s évenként nyilvános vizgatót tettek velük. Ugy midőn Gábor tizenégy évét betöltte, a gimnasiunai tárgyakról zárvizsgáját kitűnő sikerrel letette s a főiskolába a bölcsészeti tanfolyamra belépett, ott egészen otthonosnak érezte magát társai közt.

1848-ban bevezetvén iskoláit s a bölcsészeti jogi tanfolyamot, külföldi egyetemre készült; de a közbejött események ezt meggátolták. Hozzájárult az is, hogy csaknem egy évig betegeskedett, 1848. nyarától 1849. tavaszáig.

1849. januárban, mikor a kormány s országgyűlés Debreczenbe menekült, ők nem hagyhatták el Budát, mert Kemény Dániel már akkor súlyos betegnek fektött, februárban meg is halt, nem érthetve meg a magyar ügy jobbra fordultát, de végburkását sem. Gábor pedig Debreczenbe ment, a Csányi minisztériumban tiszteletbeli fogalmazóul alkalmaztatott. De a béke munkáira akkor nem igen került a sor s a szakminisztériumok nagyobbára csak pro forma állottak.

A fegyverletétel után az erdélyi s különösen az enyedi körből való menekültek, Tisza-Boffon a Borbély-osalád vendégszerető rokonai körében találkoztak. Kemény Gábor is itt töltötte a 49-ről 50-re menő telet, tanulmányokban keresve táplálékot tevékenységének. Folytatni akarta tanulmányait, de nem volt hol. Külföldre nem kaphatott utlevelet. Az iskolák többnyire még zárva voltak. Semcsak ment tehát, a bányász akadémiába, hogy matematikai, fizikai, és kémiai kedvező tanulmányait folytathassa. Itt ezekkel egy évet eltöltvén, miatt a láthatár is tisztult kissé, szívesen csatlakozott gr. Degehoff Gusztávhoz, ki az ő egykori nevelőjével, Kaszával külföldre készült. Egy évet együtt töltött velük Berlinben, közben utazást téve Svájcban is.

Egy év múlva visszatért, hogy Erdélyben a csekkelai és csikmántori, Gömörben az ajnácskői birtokot átvége s rendbehozza, mint nyolcz testvér közt a legidősebb. Miután megosztották a földet, a nagyobb birtok kezelése nem kötötte többé egészen le, ismét kedvező tanulmányainak fektött, melyeket most, a tiza nyomdokain haladva, a politikai és államtudományok egész körére terjeszté, belevonva a történelmet is.

Mint író, kisebb szárnypublikátások után 1855-ben lépett föl először. „A nemzetek fejlődéséről” azelőtt nagyobb tanulmányával, melyben bátrán adott kifejezést a b. Eötvös „XIX. század uralkodó eszméi”-vel kivált a nemzetiség és a szabadságot illetőleg ellenkező nézeteinek.

Számos hírlapi cikkein kívül 1868-ban „A baloldali politika” című röpiratot írt, 1872-ben az erdélyi ref. főgyógyász tanács egyik elnökül (főgondnok) választott meg s nagy és döntő részt vett az ottani új egyházalkotmány és szervezet megállapításában.

Az 1872-ik év elején és közepén a „Korunk” című Deákparti napilapnak volt vezére; a Lónyay-kabinet bukása után pedig az ugynevezett „vacsorapárt”-nak jelentékeny tagja. Nem kis érdeme volt abban, hogy a választási törvény tárgyalásakor 1874-ben az erdélyi magyarság érdekei megőrváltak.

A nagy fusio alkalmával államtitkárságot vállalt Tisza Kálmán mellett a belügyminisztériumban. Majd 1878-ban ipar és kereskedelmi miniszter lett s e minisztériumot egészen 1882-ig vezette, a mikor is átvette a közmunka és közlekedésügyi minisztérium vezetését.

A király ő feléje több ízben kinttette Kemény Gábor bárót. 1881-ben az első osztályú vasútvonal rendet adományozta neki s 1882-ben valóságos belső titkos tanácsosnak nevezte ki.

Számos jótékony, közhasznú és tudományos társulat életében is tevékeny működést fejtett ki. Így a történelmi társulat ismételtlen megválasztotta elnökévé s mint ilyen ő vezette több ízben a társulat kiadásait is. Mint országgyűlési képviselő két cikluson át a főváros IX. kerületét képviselte, legutóbb pedig a háromszék megyei közgyűlés helyettesi kerületét.

Azon négy esztendő alatt (1878—1882) míg a földművelés-, ipar- és kereskedelmi minisztérium élén állott, alkottattak meg a kereskedelmi és vasműszervezetek Németországgal és Olaszországgal, akkor olvastattak be az általános vámterületbe Bosznia, Hercegovina, Istria és Dalmátia; 1879-ben hozatott meg a tengeri hajóklajstromozásáról szóló törvény és az érdekei közből, mely valószínűleg mint-törvény Európában. Az ő minisztersége alatt összeküldték be az általános posta-egyleti szerződés, s a fillozofia-egyletnek. A borászati kormánybizottság, fillozofia-bizottság, a keleti marhavész elleni intézkedések, a fővárosi sertes-vezetgintezet, az erdélyi birtokberendezés, az arbor-galmi statisztika életbevitelése, a hazai iparunk nyújtandó állami kedvezményről szóló törvény, a tengeri kereskedelmi forgalmunkat előmozdító számos más intézkedés mind a Kemény Gábor báró érdemeit szaporították.

Hasonló nagy buzgalma s jelentékeny hatású munkásságot fejtett ki Kemény a közmunka- és közlekedésügyi minisztérium élén is 1882-től 1886-ig, a mely utóbbi év szeptember 12-én lemondott a miniszterségről s mint egyszerű képviselő jelent meg az új téliüléskor. Két nagyobb szabású beszédet tartott a miniszterségtől való visszalépését öta, még pedig az egyiket az erdélyi gaz-

dasági egyesületben s a másikat háromszék megyei választói előtt.

Nyugodjanak az oly hasznosan ált nemes férfiu porai csendesen.

Szarázéri felső csatorna.

A Szarázér szabályozása özéjjából tervebe tett két rendbeli csatorna közül a felső csatorna a minisztérium által engedélyeztetvén, Csánánymegye aispánja most az engedélyezési előfoku határozatának a felső csatornára vonatkozó részét közlé az érdekeltek felekkel.

A határozat ide vonatkozó része így szól: A Szarázér szabályozására vonatkozó tervek az 1885. évi XXIII. t. cz. 74-ik §-a alapján 8 napon át megvárhatvén, s ezenlét 30 napig közszemlélre tévetvén: ennek eltelével az összes tervezetek és felszámolások beható tárgyalása mellett ezen vizrendezési munkákat ügyében

Határozatott:

A Szarázér szabályozása szempontjából bemutatott műszaki tervek és leírások alapján a Szarázér vizének levezetése özéjjából tervebe tett mindkét csatorna, nevezetesen: A helyszínrajz szerint a Szarázér régi medréről Arad-Gáj alatt a Jakabffy-féle tanya közelében kiágazó, s az arad-tordai ut átmetésze mellett közvetlenül az arad pécskai állomást mellett haladó és ezen község felett az állomást és vasut átseleése mellett, az ott létező sommár háznál a Holt-Marosba torkolló felső nyílt csatorna a Szarázér vizének levezetése és a Szarázér által évenkénti elönténi szokott területek ármentesítése özéjjából, az 1885. évi XXIII. t. cz. 74. §-a értelmében ezenlét engedélyeztetik, s mindkét csatorna kiépítése a következő feltételekhez köttetik:

I. A felső csatornát illetőleg:

1. Az építkezésnél a bemutatott műszaki leírás nézetit betartandók.
2. A torkolatnál 102-00 méterre tervezett vizin, mely pont az idei legnagyobb árvíz is 0.10 méterrel magasabb, megtartandó.
3. A csatorna fenék-szélessége 2.5 méterre építendő.
4. A csatorna mindkét oldalán 4 méter korona szélességgel bíró töltés emelendő akképp, hogy a korona a tervszint vizin felett 1 méterrel magasabban fektedjék.
5. A csatorna létesítése folytán szükséges műtépítványok részleteiről bemutatandók.
6. Köteles a társulat egy vasuti hidat, két országúti hidat lépiteleni, s a 3+600 szelvényéig egy eső-zsilipet alkalmazni.
7. Köteles ezenkivül a társulat a dűlőutaknál is mindenütt, hol a közlekedés, a gazdasági mivelés igényei kívánják, áthidalásokat toganatosítani.
8. A torkolat és vasut között a csatorna mindkét oldalán párhuzamos ut építendő, mi által az átkelés azelőt szántás alá vett terület minden dűlő utjáról biztosítja van.
9. Hasonló párhuzamos ut vezetendő a csatorna jobb oldalán azon szakaszon, mely a pécskai és tornyai uti hidak között fekszik, azon hivatással, hogy az országúttól északra fekvő földterületek birtokosainak a közlekedést a községgel közvetítse.
10. Ugy helyeken, hol a csatorna kisebb gazdasági mivelés alatt álló területeket szel keresztül, köteles a társulat szintén párhuzamos utakról gondoskodni.
11. A közúti közlekedés a töltések koronáján nem engedtetik meg, mert tapasztalás szerint a közlekedő kocsi a töltéseket elvágják és megrongálják. E végből a létesítendő párhuzamos utak a töltés mindkét oldalán 4 mtr. szélességben kiasajátítandók, s az alól csak akkor lesz kivételnek belye, ha a töltés mentén használat alatt utak léteznek.
12. A műtépítványok s a utáni létesítendő oldalsó csatornák részleteiről bemutatandók.

II. A felszámolási munkákat illetőleg:

A.) A felső csatornára nézve:

1. Kis iratos községek a hozzájárulási arány megállapítása tárgyában tett észrevételei az árterfejesítési munkálatoknál lévő érvényesíthető, utasítottik nevezett község, hogy ebből észrevételeit annak idején új-ból terjessze be. A mi pedig azon kérelmeillet, hogy belvezei egy oldal csatorna áltai a felső csatornára vezetésének, megjelgyeztetik, hogy ezen kérdés a készíttendő részlettervek elbírálásánál fog tárgyalás alá vétetni.
2. Román-Pécska község képviselő-tesületének azon aggodalma, hogy a kiépítendő csatorna által a község veszélynek tétetik ki, esleik azon körülmény folytán, hogy a csatornánál felvett legmagasabb vizin az idei legmagasabb Maros vizállásánál 0.10 méterrel magasabb, s maga a felső nyílt csatorna mindenütt árviz feletti területen halad. — Ugyanezen község a költségek viselése tárgyában tett észrevételeire nézve, az árterfejesítési munkálatokra utalattik.
3. Gróf Karátsanyi Jenő torontálme-gyei bánlái nagybirtokos, ugyis mint kt. Karátsanyi Ilona grófnő gyámja és gondnoka részéről beadott felszámolási ezutal tárgyalható nem volt, misután azon kérdés, hogy mely területek fognak az árterfejesítés körébe vonatni, s árterfejesítési munkálatok elbírálása alkalmával fog külön határo a tárgyalás szolgálni.
4. Petrich Lajosnak, mint Ypszilanti Ilona hercegnő meghatalmazottjának felszámolása az előző pontban foglalt indokok alapján ez uttal tárgyalhatónak szintén nem találattatott.
5. Arad sz. kir. város községe nevében a város polgármestere által tett azon észrevétel, hogy megkatarítások szempontjából a csatorna 7 köbméterre tervezett emészési képessége 5 köbméter emészési képességre szállittassék, figyelembe vehető nem volt, mert a műszaki leírás nagyobb szelvény méreteivel szemben a kisebb szelvény-méret mellett a felszámolás elfogad-

ható indokokat nem tartalmaz. másrésről pedig az emészési méret megvázkítése fakadó és szivárgó vizek előállítására szolgálatna alkalmat; hasonlóképen nem volt elfogadható a felszámolásnak a padkaszélesség mérete ellen fehozott észrevétele sem, mert a padkák méretei a csatorna egyéb méreteinek teljesen megfelelnek.

Jelen határozat az 1885. évi XXIII. t. cz. 74. §-a értelmében, a tervezettel, s a beérkezett nyilatkozatokkal együtt, megerősítés végett a nm. közmunka- és közlekedési minisztériumhoz felirat kapcsában felterjesztetik.

Kelt: M. kón. 1888. szeptember hó 28. napján. Me skó Sándor sk. aispán.

Az alsó csatornára vonatkozólag már jelezttük, hogy ez a köz. és közl. miniszter egy időszert jöv nem hagyta és az építés engedélyezésére nézve elhatározását egy évre elbalszította.

KÜLFÖLD.

Bismarok lapja Franciaország ellen. A „Nord. Allg. Zeitung” a havrei korból kiindulva, bár elismeri a francia kormány buzgóságát, melylyel elégtételt akar adni, ésiesen megátámadja Franciaországát. Ez az eset újabb bizonyítja Franciaország elvadását. Lassankint lestlyed a műveltség ama magas fokáról, melyet rendezett állami életének korában elfoglalt Ma, főleg a mi a jogbiztonságot illeti, nem hasonlítható többé össze a többi civilizált európai állammal. Egy olyan ország, s hol német katonák gyilkosait a nép ujjongása közt mentik fel, a hol a védtelen bántalmazottak, mint Belfortban a tanulók, még ügyvédet sem kaphatnak, hogy panasznak a bíróság elé vinnék, a hol a kereskedelmi kamara elnöke, mint az Nancyban történt, egy esőtlyben való közönséges panaszul megtagadta a jogsegélyt, mert a panaszt egy német tette: az ilyen ország önmaga kizárja magát a műveltség köréből. De Németország visz nyiban van egy a civilizált, mint a vad nemzetekkel s megtanulta, hogy belejárja magát mindkettővel való érintkezésbe.

Politikai világ Belgrádban. Milán király visszatérte soha nem vártak oly feszülten, mint most. Távolléte alatt többazér feimerült annak lehetősége, hogy a kormány rendszerelváltsa fog beállani. A belgrádi kormánykörök nagyobb bizalommal fogadták Milán király hazatérte, mert még távolléte alatt is tiszteletet tudott szerezni királyi tekintélyének. Az, hogy a liberálisok és radikálisok is a valóperben a királynak tetsző álláspontot foglaltak el, mutatja, hogy a még épen nem félénk elemek sem tagadhatják meg a királyi akaratnak tartozó tiszteletet. A jelenlegi kormányrendszerrel meg van a király gyözdöve, hogy az a rend és nyugalom fenntartásának legjobb biztosítéka. A külpolitikában megváltoztatására nem lehet gondolni sem, mert Szerbia léteérének ez a politika felel meg. A királyi és kabinetje között nincs váleménykülönbség. A haladóparti tagok nem fognak kilépni a kabinetből, mert a király nem az egész pártot, csupán annak néhány tagját róttá meg a valóperben tanusított inkorrekt magatartásukért.

A félhivatalos „Srpska Reo” kijelenti, hogy a macedóniai kérdés felvéte most időszertlenül és veszedelmes, mert a Balkán államok közt vizsáyi tárgya lenne. A „Srpska Reo” bangesnyozza a Balkán államok konföderációjának szükségét, miért is azt javasolja, hogy lépjenek szoros barátságba Törökországgal, Bulgáriával, Görögországgal, melyek önállóságát veszélyezteti a macedóniai celszövény.

A szerb királyi pár valóperre, mint távirataink már jelezttük, hirtelen megoldást nyert. A metropolita királyi felszólításra végérvényesen és megánsíthatlanul kimondta a választ s szerdán délelben már az összes külföldi szerb követéségek a következő táviratot kapták Mijatovics szerb külügyminisztertől: „Le divorce entre Sa Majesté le Roi et la Reine Natalie vient d'être prononcé.” Minthogy az utóbbi időben az a hír járta be az európai sajtót, hogy Milán király még egy utolsó kísérletet tesz a kibékülésre s mindenesetre még hónapokra haaszítja el a választ, a hirtelen megoldás most na'y meglepetést keltett. — Ez alkalommal nem lesz érdeketlen a valóper lefolyását röviden ismertetni. A választ ügye eleinte a konzisztorium előtt volt. Ez az egyházi hatóság Demetrius pápópokt küldte Wi-sbadenbe, hogy Natalia királynéval tárgyalásokat folytasson. A királyné azonban akkor vonakodott elfogadni a pápópokt, mert nem akarta elismerni a király által szervezett konzisztorium illetékességét. Milán király ekkor a szinodusra bizta az ügyet, de itt sem igen méltányolták a király óhaját s a szinodus kebelében erős ellenek támadt a király válasza ügyében. Ekközben jelent meg Natalia királyné ismeretes tiltakozása, melyben felállította az alternatívát, hogy vagy egyáltalán nem jogosult a konzisztorium az ő ügyében itélni, vagy ha igen, tartozik a törvényekhez igazzkodni s őt személyesen is meghallgatni. A királyné tiltakozása egyházi körökben is élénk visszabangra talált s Milán király erős akadályokkal látta magát szemben Midőn Milán király a napokban visszatért Belgrádba, csak a metropolita fogadta, míg a többi pápópokk tölt maradtak. A király akkor nyilat kifejezést adott haragjának a pápópokk ellenesség tüntetés felett s úgy látszik, ekkor elérleldött meg benne az elhatározás hogy a választ a konzisztorium és szinodus mellőzésével csak a metropolita által mon dassa ki. Így is történt s illetékes körökben azt hiszik, hogy a királyné nem fog tiltakozással élni.

LEGUJABB POSTA.

— Umberto és Ferencz József Berlinben. A „Kreuzzeitung” szerint Ferencz József magyar király és Umberto olasz király a jövő év január havában II. Vilmos császár születése napján adják vissza a német uralkodó legutóbbi bécsi és római látogatását.

— Vilmos császár és Bismarok. A „Politische Nachrichten” szerint Vilmos császár elhatározta, hogy Bismarck herceget Friedrichsrubehet h 29-án látogatásával megtszteli, hogy ott előterjesztéseit meghallgassa. Bismarok hercegnak, a császár megérkezése alkalmából kilátásba helyezett Berlinbe való utazása ennél fogva elmarad. A „Polit. Nachrichten” végtül megjegyzi, hogy az a fény, mely ily módon, az uralkodó és legelső tanácsosa, közötti fennálló szivélyes viszonyra vetődik a helyzetet feltűnőképpen megvilágítja. Vilmos császár többazéri látogatása Friedrichsrubehet oly ékesen szóló, hogy nem kell hozzája semmi kommentár, hogy a közte és a birodalmi kanzcellár közt fennálló bizalmas viszony dokumentáltassék. — A „Kreuzzeitung” czikke, mely leplezett támadást tartalmaz a birodalmi kanzcellár ellen, annál nagyobb feltűnést keltett, mert a császár kútszömbön álló utazása Friedrichsrubehet, újabb bizonyára annak, hogy a császár rendületlen bizalommal viseltetik a nagy államférfiúránt.

— Választások Rómánában. Bukarestből jelentik október 24-iki kelettel: A képviselőválasztás eddig ismert eredménye következő: megválasztott 45 konzervatív kormánypárti és 4 szabadelvű ellenzéki. 26 választás eredménye még nem ismeretes.

Táviratok.

— Doda Traján sajtóügye a kir. kurlán. — Budapest, okt. 25. (Az „Aradi Közöny” eredeti távirata.) A kir. kuria ma tárgyalta Doda Traján tábornok ügyét, ki az aradi esküdtészek által készített tárgyaláson a nemzetiség elleni igaztatásban vétkesnek találtatott s a törvényszék által két évi államszolgálatra és 1000 frt pénzbírságra ítéltetett. A tábornok védője: Eötvös Károly semmisségi panaszt emelt az egész eljárás ellen. A kir. kuria a semmisségi panaszt minden egyes pontjában elvetette s a törvényszék határozatát helybenhagyta.

— A regalebizottság ülése. — Budapest, okt. 25. (Az „Aradi Közöny” eredeti távirata.) A regalebizottság ülésén Unger indítványához, hogy a kezelési költség 10 százalékra szállittassék e Tisza Kálmán hozzájárult ama feltétellel, ha a törvény egyéb dispoziციái nem módosítanak akként, hogy abból az államra újabb terhek háruljanak: erre a bizottság elfogadta a z indítványt. A szabad kir. városok regaleértékezte a kiküldött bizottság memorandumát elfogadta és elhatározta, hogy azt a miniszterhez és a képviselőházhoz benyújtja, valamint a városoknak is megküldi.

— Felmentett nemzetiségi izgató. — Budapest, okt. 25. (Az „Aradi Közöny” eredeti távirata.) Az esküdtészek Tomics Jása, a „Zasztva” szerkesztője ellen nemzetiség ellenes izgatás és alkotmányellenes lézítés miatt indított sajtóper ma tárgyalta és Tomicsot felmentette.

— A választások Rómánában. — Bukarest, okt. 25. (Az „Aradi Közöny” eredeti távirata.) Az eddigi 65 választási eredménye: megválasztott 75 konzervatív kormánypárti, 4 szabadelvű ellenzéki. Hat esükből választás még szükséges.

NAPTÁR.

Oktober 26-ént Péntek. Rom. kath. naptár: Demeter. Prot. naptár: Evarisz. Am Görög orosz naptár: (október 14.) Paraszk. Nap két óra 38 perccor, nyugszik 4 óra 50 perccor.

Sport.

— Aradi falkavadászat. — Oktober 26-án 91-ik Érhás. 29-án kutaszi csarda. 30-án 83-ik Érhás. 31-én kurtiszi kis erdő. Déllelét 11-kor.

Károlyi Tibor gróf.

BUDAPESTI TŐZSDE.

Október 24-én.

Pénz	Áru	Pénz	Áru	Pénz	Áru	Pénz	Áru
100 50	100 80	310 80	310 50	408	405	102	103
146	147	873	878	110	215	101	101 50
146	147	153	155 60	108	110	99 50	97
97 50	98	712	715	452	457	127	129
114 50	115 50	199	203	7325	525	102 50	103
120	130	210	215	452	455	101 50	102 25
120 50	130	8050	3075	88	89	101 50	102
126	126 50	70	71	145	147	101 75	102 30
126	126 50	175	180	69	70	99 90	100 60
104 50	105 50	975	986	198	200	99 80	100 60
104	105	525	528	826	830	102	103
104	105	1030	1040	330	332	101	101 50
98 50	99 50	242	244	246	250	101	101 50
100	100 50	525	530	875		101	102
159 50	107	252	255	44	448		
107	109	353	356	1070	1100		
100 75	101 50	785	760	221	222		
100	100 50	130	132	59	60		
281	281 50	175	176 50	100	101		
80 50	80 50			171	172		
				152	154		
				810	820		
				270	274		
				110	120		
				104	106		
				149	150		
				25	255		
				102	105 50		

Az 1885. évi országoskiállítás nagy
éremmel kitüntetett: Verseny és
kivitel képeességért, nagyban
termelés és fontos javításért

Rozsnyay Máttyás

gyógyszertára
és művészeti laboratoriuma

ARAD.

Szabadság tér 1-3 szám alatt

A PO-HO

Chinából hozzánk származó gyógyszer rövid
idő alatt Európában híressé lett s orvosi
körökben is feltűntetést kellett azon hatalmas
erejéről fogva, melylyel az eddigi gyógy-
mókkal a legtöbb esetben dacolva betegsé-
gek, mint migrain vagy feloldalu fej-
fájás ideges fogfájás, fejszába
sőt még a gyomor-szába és egyéb
idegbajok is - vele gyorsan és ki-
váló sikerrel gyógyíthatók.

Használati utasítás: Ujhegygyel 1-2
cseppet kell dörzsölni a szorént, a mint az
ideges fájdalom itt vagy ott mutatkozik erő-

sebben, a homlokokon vagy halántékon mig-
rain esetében; az arccsonton arccsánánál;
fejtetőn vagy torkon egyéb fejtájánál; az
állkapozán ideges fogfájás esetében, a gyo-
mor tájon gyomorzsánánál, vagy hystericus
hányingerrel.

A Po-ho különben is igen illó essentia
lénen a bekenet helyeken az ellilánást gyenge
legyegetés által elősegíthetjük, mi a hatást
fokozza. Mivel ellilánása közben a szemet
köznyezésre ingerli, czélzert azt ilyenkor
behunyni.

A legkomolyabb bécsi orvosi szaklap
a "Wiener medizinische Wochenschrift" a
Po-ho felől következőleg nyilatkozik:

"A Po-ho itt orvosi, valamint a közön-
ség körében felhasználásos feltűntetést okoz. Hatá-
sa migrain, fejtájás és neuralgia esetében
valóban meglepő, 1-2 csep a fájdalom
helyre bedörzsölve elegendő a fájdalom azon-
nali csillapítására. Ezen gyógyszer sokszoros
tapasztalás után a legm elegetben ajánlható."

Ara egyes üvegeknek 85 kápczár.

Kapható Aradon:

Rozsnyay Máttyás,
gyógyszertárában
Szabadság-tér 1-3 szám alatt.

Figyelmeztetés.

A kataszteri részletes felmérési mun-
kát befejeztetvén, a netán becsusztott
hibák helyrehozása czéljából f. évi októ-
ber hó 26-ától fogva október hó 31-ig az
érintett munkákat R.-Világos községházá-
nál ki lesz téve.

Mely közleményre a világosi határ-
ban ingatlansággal bíró érdekeltység figye-
lmeztetik.

Világos, 1888. október hó 24-én.

Az előljároság.

2408/1888. 616 2-3

Pályázat üzemterv készítésére.

Radna község képviselő testületének a folyó
évi október hó 15-én kelt harározata értelmében,
a község tulajdonát képező mintegy 1000 (1200
□-öles) hold erdő kezeléséhez sürgőséget üzem-
terv készítésére ezen pályázat nyitattik.

Felhivatnak azért mindazok, kik hasonló
szakba való munkálattal foglalkoznak, s ezen ter-
vet elkészíteni hajlandók, hogy ajánlataikat a
f. évi november hó 15-ik napjáig Radna község
előljárosához nyújtsák be, megemlítve ajánlataikban
az összeget, melyért a terv elkészítésére vállal-
kozni óhajtanak.

Radna, 1888. október 22-én.

Kotzó Károly,
jegyző.

Prekup Józsa,
b. bír.

10910/1888.

Hirdetmény.

A nagyméltóságu m. kir. belügyminiszterium
61369/884 II. sz. a kelt intézményével jóváhagyott
12751/884. 403. sz. szabályrendelet alapján minden
ház- és telektulajdonos felhivatik, hogy közzétett vagy
asphaltpal el nem látott utcákban házuk és telkeik
előtt a gyalogjárót f. évi november hó 30-ig terjedő
idő alatt 1 1/2 méter szélességben és 15 cm. magasság-
ban homokréteggel akként borítsassa be, hogy a víz-
vezető árok vagy folyóka felé 5 cm. eséssel birjon. Ha
a gyalogjáró másfél méternél keskenyebb lenne, akkor
az egészben a fen.obb irt módot szerint homokréteg-
gel borítandó.

Kötelesek a ház és telektulajdonosok a gyalogjá-
rók mellett elvonuló vízvezető árok telkük és házuk
utcai színvonalának hosszában a mérnöki hivatal által
előirt utasítás és méretek szerint megadni, azt tisztán
tartani, nekülönbön kötelesek ezen vízvezető árkokon
keresztül telkük kocsibejartatánál hidat építeni és jó-
karban tartani.

Kik ezen rendeletet meg nem tartják, illetve meg-
szegik, kihágást követnek el és a városi szegény alsp
javára 2 frttól 25 frtig terjedhető pénzbüntetéssel, be-
hajthatatlanság esetén 12 órától 3 napig terjedhető el-
zárással fognak büntettni.

Ezen büntetésen felül az elmulasztott munkák az
illető ház- vagy telektulajdonosok terhére hrtóságilag
fognak eszközöltetni.

Arad, 1888. október 15-én.

Urbányi,
főkapitány.

Pályázati hirdetmény.

A szentháromság szobornak a Ferenc-téren a régi
szobor anyagának felhasználása mellett való felállítá-
sával kapcsolatos munkákra ezen pályázat hirdettetik,
s mindazok, a kik a munkálatra vállalkozni hajlandók,
felhivatnak, hogy a felállításhoz vonatkozó részletes
tervet és költségléírányszatot f. évi november hó 1-ig

a polgámeisteri hivatalhoz nyújtsák be, hol a kivitel
iránt szükséges felvilágosításokat is megkaphatják.

Aradon, a szentháromság szobor építő bizottságának
1888. évi szeptember hó 5-én tartott üléséből.

Kiadta:

Hoffbauer Lajos a. k.
bizottsági jegyző.

AZ UNGERLEIDER ALBERT-FÉLE

KÖNYVNYOMDA

„ARADI KÖZLÖNY“ ÉS „NEUE ARADER ZEITUNG“

KIADÓ-HIVATALA

folyó évi november hó 1-től kezdve
az aradi és esanádi egyesült vasutak palotájába,
(bejárat a városházzal szemben)

helyeztetik át.

Nyomatja és kiadja az Ungerleider-féle könyvnyomda Aradon.